

Στη Θεσσαλονίκη και στο Γυμναστικό Σύλλογο Μακκαβαίων γνωστό και ως Γυμναστικό Σύλλογο Μακαμπί της Εβραϊκής κοινότητας, θα αναφερθούμε για να περιγράψουμε την ιστορική του διαδρομή. Εκτός από το αρχείο της ομάδας, πολύτιμος συνομιλητής μας από το σύλλογο ήταν ο κ. **Τζάκος Αρούχ, που μας περιγράφει τα βασικά σημεία της πορείας του συλλόγου.**

-Πότε ιδρύθηκε η ομάδα και ποια ήταν τα πρώτα ιδρυτικά μέλη στο ΔΣ;

Ο σύλλογος ιδρύθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 1908 σαν Αγκουδά Λεϊταλμούδ Μακκαβί, (ελληνικά: Ιουδαϊκός Γυμναστικός Σύλλογος Μακκαβαίων) όταν η Θεσσαλονίκη ανήκε ακόμα στην Οθωμανική αυτοκρατορία, από τους Η. Αρδίτη, Σ. Φρανσές, Ι. Κοέν, Λ. Σίδες, Ι. Άλβο, Λ. Πίνχας, Α. Ματαρράσο, Μ. Αγοστόρης και Σ. Βενέζια. Η Μακαμπί εκτός από αθλητικές δραστηριότητες διατηρούσε χορωδία, διοργάνωνε εκδρομές και γίνονταν σε όποιον επιθυμούσε μαθήματα εβραϊκής γλώσσας κι ιστορίας.

Μετά την μεγάλη πυρκαγιά του 1917 η Μακαμπί γνώρισε περίοδο κάμψης, καταστράφηκαν τα γραφεία, οι εγκαταστάσεις του συλλόγου και σχεδόν όλη η εβραϊκή συνοικία της πόλης. Το 1917 ενώθηκε με τα επίσης εβραϊκά αθλητικά σωματεία της Θεσσαλονίκης Μαξ Νορδάου, Καντίμα και Μπνέι Τσιών σε ένα σύλλογο με το όνομα: Θεόδωρος Χερτζλ. Τον Νοέμβριο του 1924 μέλη της Μακαμπί αποχωρούν και ιδρύουν την Ακόαχ που επίσης διατηρούσε πολλά τμήματα και ήταν μαζί με την Μακαμπί οι δύο μεγαλύτεροι σύλλογοι της εβραϊκής κοινότητας που πρωταγωνιστούσαν στα τοπικά πρωταθλήματα.

Το 1926 τα μέλη της Μακαμπί αποχωρούν από τον σύλλογο Θεόδωρος Χερτζλ και επανιδρύουν τη Μακαμπί. Το 1930 γίνεται μέλος της διεθνούς οργάνωσης συλλόγων Μακαμπί και έπαιρνε μέρος έως σήμερα στις Μακαμπιάδες. Το 1930 με την εγγραφή στην οργάνωση καλέστηκε στην Σόφια στον εορτασμό των 25 χρόνων της τοπικής Μακαμπί. Μετά από δημοσίευμα της εφημερίδας Μακεδονία το 1931 που ισχυρίστηκε ότι ο εκπρόσωπος της Μακαμπί πήρε μέρος σε εθνικιστική βουλγαρική εκδήλωση με θέμα τη Μακεδονία εθνικιστικές οργανώσεις της Θεσσαλονίκης επιτέθηκαν και κατέστρεψαν τα γραφεία του συλλόγου και την εβραϊκή συνοικία. Τα γεγονότα έμειναν γνωστά σαν Πογκρόμ του Κάμπελ. Το 1939 έγινε τροποποίηση του καταστατικού και πήρε την σημερινή της ονομασία.

Κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο σταμάτησε κάθε αθλητική δραστηριότητα. Τα περισσότερα μέλη της Μακαμπί όπως και οι Εβραίοι της πόλης οδηγήθηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και χάθηκαν εκεί. Το 1945 με την απελευθέρωση όσοι επέζησαν προσπάθησαν να επαναλειτουργήσουν τον σύλλογο, το κατάφεραν για λίγους μήνες και μετά αδρανοποιήθηκε. Το 1966 η Μακαμπί επαναλειτουργήσε και συνεχίζει έως σήμερα με λιγότερα τμήματα και με αθλητές εκτός εβραϊκής κοινότητας.

Πυγμαχία

Το τμήμα ιδρύθηκε το 1935 και ανέδειξε μεγάλους πυγμάχους κυρίως τότε τα τρία αθλήματα ανήκαν στην ίδια ομοσπονδία, το 1938 η ελληνική ομοσπονδία ανέθεσε στη Μακαμπί το τοπικό πρωτάθλημα. Ενώ από ήταν το μόνο τμήμα του συλλόγου προπολεμικά που είχε και μη Εβραίους αθλητές. Μεγάλοι αθλητές ο Ντίνος Ουζιέλ μέλος της εθνικής ομάδας, ο Ιακώβ Ραζόν, ο Σολομόν Αρούχ όπου η ζωή του έχει γυριστεί και κινηματογραφική ταινία, κ. α. Η πυγμαχία επανιδρύθηκε το 1967 και είναι από τα τμήματα που έχει ο σύλλογος σήμερα.

Καλαθοσφαίριση

Το τμήμα ιδρύθηκε το 1966 με μεγαλύτερη επιτυχία την περίοδο 1999-2000 που ανέβηκε στην Γ' εθνική κατηγορία.

Επιτραπέζια αντισφαίριση

Η Μακαμπί μαζί με την ΧΑΝΘ ήταν οι πρωτοπόροι του αθλήματος στην Θεσσαλονίκη. Προπολεμικά έπαιρνε μέρος σε τοπικούς αγώνες και ήταν πρωταθλήτρια Θεσσαλονίκης το 1935, 1936 και το 1937. Το 1966 ήταν από τα τμήματα που επανιδρύθηκαν αλλά αδρανοποιήθηκε μερικούς μήνες αργότερα για να επαναλειτουργήσει το 1998 έως σήμερα. Το 2004-05 αγωνίστηκε στην Α2 εθνική κατηγορία για υποβιβαστεί αμέσως και να ανέβει πάλι την επόμενη περίοδο.

Πετοσφαίριση

Ιδρύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 20 όταν διαδόθηκε το άθλημα στην Θεσσαλονίκη, ήταν από τους πρώτους συλλόγους που το καλλιέργησαν. Προπολεμικά συμμετείχε στα τοπικά πρωταθλήματα με καλύτερη παρουσία το 1933 που έχασε σε έναν μόνο αγώνα.

Το 1927 η Μακαμπί είχε δηλώσει συμμετοχή στο τοπικό πρωτάθλημα γυναικών (Δεσποινίδων) της ίδια χρονιάς που τελικά δεν έγινε.

Κλασσικός αθλητισμός

Το τμήμα στίβου από τα πρώτα του συλλόγου προπολεμικά έπαιρνε μέρος σε τοπικούς αγώνες αλλά και σε πανελλήνια πρωταθλήματα σημειώνοντας πολλές επιτυχίες. Από τους μεγαλύτερους αθλητές του συλλόγου ήταν ο Λέων Πασύ μέλος της εθνικής ομάδας πανελληνιονίκης βαλκανιονίκης και ρέκορντμαν. Το τμήμα δεν ξαναλειτουργήσε μετά τον Β παγκόσμιο πόλεμο.

Ποδηλασία

Η ποδηλασία καλλιεργούνταν στην Μακαμπί με την ίδρυσή της το τμήμα προσκόπων διοργάνωνε ποδηλατικές εξορμήσεις.

Το 1926 διοργάνωσε ποδηλατικούς αγώνες ενώ στην Μακαμπιάδα του 1935 πήρε μέρος με δύο ποδηλάτες.

Ποδόσφαιρο

Το τμήμα αυτό ιδρύθηκε το 1926, εγγράφηκε στην ΕΠΣ Θεσσαλονίκης και πήρε μέρος στο πρωτάθλημα Β' κατηγορίας την ίδια χρονιά. Το 1927 έδωσε τον πρώτο της διεθνή αγώνα εναντίον της βουλγαρικής Μπαρ Κοχβά του Πλόβντιβ όπου έχασε με 4-1. Το 1928 υποβιβάστηκε στην Γ' κατηγορία, μέχρι το 1939 η Μακαμπή βρισκόταν μεταξύ Β' και Γ' κατηγορίας. Το τμήμα διαλύθηκε οριστικά με την έναρξη του Β' παγκοσμίου πολέμου.

-Ποιες ήταν οι συνθήκες διαβίωσης και άθλησης στην περιοχή τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του συλλόγου;

Η αθλητική δραστηριότητα της Μακαμπή εστιάστηκε αρχικά στο άθλημα της γυμναστικής και στην διοργάνωση ομαδικών επιδείξεων γυμναστικής και παρελάσεων στους κεντρικούς δρόμους της Θεσσαλονίκης. Τα μαθήματα γίνονταν στην αυλή του σχολείου του γερμανικού φιλανθρωπικού οργανισμού Hilfsverein der Deutschen Juden από τον Μίερ Γεούντα Κοέν, καθηγητή γυμναστικής από την Κωνσταντινούπολη. Η πλούσια δραστηριότητα της Μακαμπή συνεχίστηκε και μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα. Το 1913η Μακαμπή διέθετε 500 μέλη ενώ άνοιξε και στις γυναίκες, με την εγγραφή 120 κοριτσιών. Την ίδια χρονιά οργάνωσε ορχήστρα και το 1914 ίδρυσε τμήματα ποδοσφαίρου, πυγμαχίας, ξιφασκίας και άρσης βαρών, που φιλοξενούνταν σε μια αίθουσα στην αγορά Πλάσα Τζούντια, όπου σήμερα βρίσκεται η αγορά Μοδιάνο.

Το γυμναστήριο, οι υποδειγματικές εγκαταστάσεις και η βιβλιοθήκη της Μακαμπή καταστράφηκαν κατά την πυρκαγιά της 18-19 Αυγούστου του 1917, που σήμανε το τέλος της πρώτης περιόδου της Μακαμπή.

-Σε ποιο γήπεδο έκανε τα πρώτα της βήματα η ομάδα και ποια είναι η σημερινή της έδρα;

Οι πρώτες προπονήσεις γίνονταν στην αίθουσα του σωματείου Ουνιόν Σπορτίβ, είχε παραχωρηθεί ένας όροφος του Λευκού Πύργου, και το 1925 διαθέτει ένα μικρό γυμναστήριο. Η έδρα του συλλόγου σήμερα στεγάζεται στην Ισραηλιτική κοινότητα Θεσσαλονίκης.

-Τι είναι οι Μακαμπιάδες;

Οι Μακαμπιάδες (Maccabiah Games), αποτελούν την τρίτη μεγαλύτερη αθλητική διοργάνωση στον κόσμο μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την Πανεπιστημιάδα. Η πρώτη Μακαμπιάδα διοργανώθηκε το 1932 και με την συμμετοχή της Ελληνικής ομάδας. Πραγματοποιούνται κάθε τέσσερα χρόνια σε διάφορες πόλεις του Ισραήλ και ανά δύο χρόνια σε διάφορες Ευρωπαϊκές πόλεις και συμμετέχουν Εβραίοι αθλητές από όλο τον κόσμο και Ισραηλινοί αθλητές. Φιλοξενούν περισσότερα από 40 αθλήματα και 60 χώρες από όλο τον κόσμο. Διαχρονικά, συμμετέχουν και ελληνικές αποστολές σε αθλήματα όπως το μπάσκετ, το πινγκ πονγκ, η πάλη, το σκούρς κ. α. σημειώνοντας πολλές επιτυχίες.

-Ποια αθλήματα είναι σε λειτουργία σήμερα στο σύλλογο;

Αυτή την στιγμή λειτουργεί το τμήμα καλαθοσφαίρισης το οποίο τα τελευταία χρόνια έχει ανοίξει περισσότερα τμήματα υποδεχόμενο παιδιά όλων των ηλικιών από όλες τις γειτονίες της Θεσσαλονίκης. Η ανδρική ομάδα αγωνίζεται στην Α' ΕΚΑΣΘ Θεσσαλονίκης, ούσα "μπασκετικά" γνωστή σε όλες τις αντίστοιχες γωνιές της Βόρειας Ελλάδος που έχει ταξιδέψει, τιμώντας την ιστορία της.

-Σήμερα που έχει έδρα και πόσους ενεργούς αθλητές σε όλα τα τμήματά της;

Έδρα της ομάδας είναι το ιστορικό Αλεξάνδρειο Μέλαθρο-Nick Galis Hall και το Basketball Airdome, όπου φίλοι της ομάδας και συγγενείς παρακολουθούν τις προσπάθειες ενός πλήρους ρόστερ το οποίο συναπαρτίζεται από αθλητές προερχόμενους από όλη την Ελλάδα τιμώντας μας. Η Μακαμπή Θεσσαλονίκης αποτελεί ένα σωματείο το οποίο κουβαλά την μεγάλη ιστορία των Εβραίων της πόλης έχοντας περισσότερα από 110 χρόνια παρουσίας. Στο σύλλογο αγωνίζονται σχεδόν 50 ενεργοί αθλητές σε όλες τις ηλικιακές βαθμίδες.

-Ποιες είναι οι εμβληματικές φυσιογνωμίες αθλητών στην ιστορία της Μακαμπή;

Οι πιο εμβληματικές φυσιογνωμίες του συλλόγου είναι ο Λέων Πασύ (δρομέας) πανελλήνιος πρωταθλητής, χρυσός βαλκανιονίκης και μετέπειτα αθλητής της maccabi tel aviv.

Στην Πυγμαχία ο Ντίνος Ουζιέλ, ο οποίος αποτελεί την πιο σημαντική φυσιογνωμία στην ιστορία του συλλόγου και διοικητικά, Τζάκο Ραζόν, Σολόμων Αρούχ (για τον οποίο έγινε και ταινία "Θρίαμβος του Πνεύματος").

Χρήσιμη βιβλιογραφία: Ζάικος Νίκος, 2010, Γυμναστικός Σύλλογος Μακαμπή Θεσσαλονίκης 1908-2010, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης

Υ.Γ. ευχαριστούμε τον κ. Τζάκο Αρούχ για την παροχή στοιχείων

Πηγή: [ertnews](https://ertnews.gr), 24.06.2023